

InHolland: drama in zes bedrijven

De Minister heeft in een kamerbrief (28/11/2013) laten weten dat de opleidingen MEM en CE van de Hogeschool InHolland hun accreditatie behouden. Maar de landelijke studentenvakbond LSVb reageerde met een boos persbericht omdat de belangen van de zittende studenten met voeten zijn getreden. Ik denk dat het de afgelopen jaren ongeveer als volgt gegaan is: een drama in zes bedrijven.

Eerste bedrijf: de accreditatie van twee competentiegerichte opleidingen. Er woei een nieuwe wind in het beroepsonderwijs. Eindtermen werden afgezworen. Het was de tijd van Competentiegericht Opleiden en Het Nieuwe Leren. Ook bij MEM en CE waren de opleidingsdoelen rechtstreeks afgeleid van de beroepscompetenties uit de beroepspraktijk. In de afstudeerfase werd vastgesteld of de student de beoogde start- en doorgroeicompetenties verworven had. De opleiding bestond dus enerzijds uit een programma van losse onderwijseenheden en tentamens maar anderzijds uit competentiegerichte leerlijnen die door de hele opleiding heen liepen. Eén van de beoogde competenties was dat de student eigen prestaties en sterke/zwakke kanten kan beoordelen. De toetsing van de studievoortgang leunde daarom zwaar op self-assessment, peer-assessment en inhoudelijke feedback door de docenten. Verder was een duidelijke plaats ingeruimd voor de assessment van elders verworven competenties (EVC), die vrijstellingen konden opleveren van delen van het reguliere studieprogramma. In 2007 resp. 2009 werden beide opleidingen gewogen, goed bevonden en geaccrediteerd door de NVAO. Zo'n accreditatie is zes jaar geldig.

Tweede bedrijf: de wijziging van het bekostigingssysteem. Omstreeks 2009 ontstond grote opschudding in het hoger beroepsonderwijs. Het ministerie had namelijk een ingrijpende wijziging van het bekostigingssysteem aangekondigd: per 1/1/2011 zouden de instellingen meer op basis van ingeschreven studenten en minder op basis van verstrekte diploma's worden gekostigd. Het was dus zeer aantrekkelijk zoveel mogelijk ouderejaarsstudenten ertoe te bewegen vóór die datum hun bachelordiploma te halen. Dat was ook in hun eigen belang, want in Haagse kringen werd de invoering van een verhoogd collegegeld voor langstudeerders bepleit. Beide opleidingen kampten met het probleem dat vele studenten reeds tijdens hun studie een passende baan vonden en hun afstuderen al maar uitstelden. InHolland bood nu een versneld programma aan om langstudeerders vóór 1/1/2011 naar de eindstreep te loodsen. In dat verband werden ze ook geheel of gedeeltelijk van studieverplichtingen ontslagen als ze een portfolio konden overleggen waaruit bleek dat ze de beoogde competenties, buiten de opleiding, via vervangende beroepservaring verworven hadden. Maar daarbij werd de hand gelicht met procedurele regels voor het toekennen van EVC-vrijstellingen.

Derde bedrijf: introductie van een verscherpte accreditatie-eis. In 2010 rezen er sterke verdenkingen dat sommige hbo-opleidingen, waaronder MEM en CE, gesjoemeld hadden met de diploma-eisen. Bij een tussentijdse visitatie kwam niet alleen aan het licht dat de procedures, bedoeld ter borging van het diplomaniveau, niet voor de volle 100% waren nageleefd, maar ook dat vele eindwerkstukken onder de maat waren. Bij deze visitatie werden de werkstukken langs een academische meetlat gelegd: het eindwerkstuk als proeve van bekwaamheid en meer in het bijzonder als een meesterproef in het professioneel opzetten, uitvoeren en rapporteren van R&D- of innovatieprojecten. De beide opleidingen werden dus afgerekend op de kwaliteit van eindwerkstukken, terwijl deze volgens hun competentiegerichte, arbeidsmarktgerichte en praktijkgerichte onderwijsfilosofie slechts een onderdeel waren van de assessmentlijnen (waaronder EVC-procedures) die door de gehele opleiding heen liepen. Zomer 2011 concludeerde het ministerie op basis van dit tussentijdse visitatieonderzoek dat beide opleidingen hun overheidsbekostiging zouden verliezen tenzij ze via een eenjarig verbetertraject hun diplomaniveau op peil zouden weten te brengen. Ze kregen dus één jaar de tijd zich óm te vormen tot een traditionele opleiding die haar studenten niet zozeer voorbereidt op de competentie-eisen van de beroepspraktijk maar op het maken van een afstudeerwerkstuk dat aan de academische eisen voldoet. Met dergelijke duidelijke eindtermen stelde het ministerie grenzen aan de ideeën van het competentiegerichte opleiden (CGO) en Het Nieuwe Leren (HNL) die tot voor kort door onderwijsbestuurders, politici en bedrijfsleven kritiekloos omarmd waren.

Vierde bedrijf: een onhaalbare academiseringsopdracht. De verlangde academiseringsoperatie werd langs drie lijnen volvoerd. In de eerste plaats werden de procedurele touwtjes aangehaald om te borgen dat docenten en examinatoren de wettelijke bepalingen voortaan getrouw zouden naleven. In de tweede plaats werd een blauwdruk gemaakt van een academisch programma, dat in het studiejaar 2011/12 met spoed werd ingevoerd voor de studentengroepen die in 2010 en 2011 met de opleiding waren begonnen. Men hoopte dus dat deze instroomcohorten inderdaad met ingang van de studiejaar 2013/14 en 2014/15

eindwerkstukken van het verlangde niveau zouden kunnen afleveren. In de derde plaats werd een crash-programma opgezet om de studentencohorten bij te spijkeren die in de jaren 2004 t/m 2009 in de voltijdse of deeltijdse opleiding waren ingestroomd zodat ook zij bij hun diplomering aan de nieuwe academische normen zouden voldoen.

Vijfde bedrijf: uitstel tot najaar 2013. Voorjaar 2012 werden beide opleidingen opnieuw geïnspecteerd om te controleren of ze aan hun academiseringsopdracht hadden voldaan en hun accreditatie dus mochten behouden. De inmiddels ingevoerde blauwdruk voldeed aan de gestelde eisen, maar er kon uiteraard nog niet worden vastgesteld of de eindwerkstukken *van het instroomcohort-2010* aan de nieuwe eisen voldeden, want deze zouden pas op z'n vroegst in de zomer van 2014 worden opgeleverd. Daarom kregen MEM en CE een jaar uitstel om aan te tonen dat de eindwerkstukken *van het instroomcohort-2009* aan de meet waren. Volgens de nieuwe afspraken zouden de beide opleidingen dus najaar 2013 worden afgekeurd op de uitkomsten van het crashprogramma dat in de studiejaar 2011/12 en 2012/13 door dat cohort was doorlopen.

Zesde bedrijf: zittende studenten blijken ernstige schade te hebben opgelopen. Bij de derde visitatie, najaar 2013, bleken de eindwerkstukken van het instroomcohort-2009 aan de nieuwe eisen te voldoen. De beide opleidingen behouden dus de accreditatie die hun in 2007 resp. 2009 was toegekend. Maar de visitatiecommissies maken daarbij wel de kanttekening dat het nieuwe onderwijs- en examenprogramma naar haar indruk nogal wat kinderziekten vertoont. Hoewel het gerealiseerde eindniveau en de blauwdruk van de weg-waarlangs acceptabel zijn bevonden, toch schiet de studeerbaarheid van het programma voor de instroomcohorten-2010 en -2011 naar haar indruk ernstig tekort. De studieleiding is er nog niet in geslaagd hun een programma te bieden dat doenlijk is in de vier jaar die er voor staat. En uiteraard geldt dat in versterkte mate voor het programmatraject (de combinatie van het oude programma en het remediërende crashprogramma) dat de zittende studenten uit eerdere instroomcohorten voor hun kiezen hebben gekregen. Door alle heisa van de academiseringsoperatie hebben velen, geheel buiten hun schuld, ernstig ongemak en ernstige studievertraging opgelopen. De studentenorganisatie LSVb reageert woedend: voorjaar 2012 had de NVAO aan het nieuwe programma, ook qua studeerbaarheid, haar kwaliteitsstempel gegeven, maar nu moet de visitatiecommissie achteraf erkennen dat het programma pas voor komende instroomcohorten aan redelijke studeerbaarheidsnormen zal voldoen. De academiseringsoperatie is geslaagd, maar de zittende studenten zijn het kind van de rekening geworden. Kunnen zij aanspraak maken op vergoeding van de financiële schade die hun door de Hogeschool InHolland berokkend is? En in hoeverre treft Ministerie, Onderwijsinspectie en NVAO blaam, dat zij een geldige accreditatie hebben opgebroken en dat zij de belangen van de zittende studenten daarbij hebben veronachtzaamd?

Wes Holleman
weblog onderwijs 1-12-2013
<http://www.onderwijsethiek.nl>

Bronnen

Accreditatiegeschiedenis MEM en CE (Hogeschool InHolland):

<http://search.nvao.net/search-detail/50148> (Media & Entertainment Management, accreditatie 2007)

<http://search.nvao.net/search-detail/50095#> (Commerciële Economie, accreditatie 2009)

Mijn weblognotities anno 2010 en 2011:

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/dode-zielen> (11/7/2010)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/open-brief-aan-de-heer-leers> (16/7/2010)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/het-cgo-schandaal> (29/4/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/breaking-news-over-cgo> (19/5/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/diplomas-onterecht-verstrekt-wat-nu> (20/5/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/naar-een-examencode-voor-het-hbo-en-mbo> (30/5/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/kwaliteits-en-nalevingstoezicht> (26/8/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/eens-gegeven-blijft-gegeven> (22/12/2011)

De ministeriële kamerbrief met bijlagen en de LSVb-reactie (28/11/2013)

- <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/11/28/kamerbrief-met-beleidsreactie-op-het-advies-van-de-nvao-over-de-accreditatie-van-enkele-opleidingen-van-inholland.html>
- <http://www.lsvb.nl/actueel/persbericht/lsvb-opleidingen-media-en-entertainment-management-mem-en-commerciële-economie-ce-woorden-goedgekeurd-terwijl-het-afstudeertraject-niet-op-orde-is>